№ 104. Piątek 4. Maja 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Wiedeń, 2go maja. Dnia wczorajszego wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozesłany XXX. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 110. Dekret ministerstwa finansów z 24go kwietnia 1860 — ważny w królestwie Węgrzech, Kroacyi i Sławonii, w województwie Serbskiem z banatem Temeskim i w Wielkiem Księstwie Siedmiogrodzie — względem składania kaucyi urzędników.

Nr. 111. Rozporządzenie ministerstwa finansów z 29. kwietnia 1860, względem zwinięcia intendantury finansowej i sądu powiatowego w sprawach dochodów skarbowych w Belluno i względem przydzielania ich czynności intendanturze finansowej w Treviso.

Nr. 112. Rozporządzenie okolnikowe naczelnej komendy armii z 29. kwietnia 1860, względem zaprowadzenia ewanielickich kaznodziejów polowych obudwu wyznań w c. k. armii.

Z tym zeszytem wyszedł także i został rozesłany *rejestr osnowy* wydanych w miesiącu kwietniu 1860 zeszytów Dziennika ustaw państwa.

Sprawy krajowe.

Pytania przeznaczone do rozbioru na 28 ogólne Zgromadzenie Towarzystwa gospodar. galicyj. dnia 23go i nastepn. czerwca roku 1860.

I. Sekcya rolnicza.

1. W jaki sposób ułatwić przyjmowanie czeladzi dworskiej? czy nie dałoby się to uskutecznić przez domy wywiadowcze po powiatach za pewnem wynagrodzeniem? czy nie byłoby korzystnie, aby o jednym czasie czeladzi rok służby poczynał się?

2. Jakiego rodzaju pognoju, stałego czyli płynnego używają u nas gospodarstwa postępowe do użyźnienia łąk i z jakim skutkiem, okazanym liczbami?

3. Czy uprawa chmielu na tykach jednosążniowych, a potem poziomo na drutach rozściclającego się, u nas jest praktykowaną? z jakim skutkiem? i która uprawa: czy na tykach wysokich, czyli też dopieroco wzmiankowana, pierwszeństwo ma pod względem ilości i jakości kwiatu chmilowego?

4. W nazwach niektórych rodzajów gruntów, w potocznej mowie używanych, zdaje się, że zachodzi niejednostajność pojęć co do natury gruntu, tąż samą nazwą ocenionego; wypadałoby przeto porozumieć się w tym względzie i określić:

Czy rozumienie nasze miejscowe, pod nazwą *rędzina* jest toż samo co rędzina u mieszkańców n. p. nad Nidą? Jeśli inne, więc jaki jest skład mineralny naszej rędziny, a jaki tamtej? Jaki skład naszej *borowiny*? czy nie ten sam co rędziny nad Nidą, i jakie cechy wydatne tych rodzajów gruntów?

Podobnież wypadałoby oznaczyć skład mineralny i cechy gruntu *rumuszowego*, *szutrowatego*, *żwirowatego*, aby wiedzieć czy to synonimy prowincyonalne tegoż samego gatunku gleby, czy też te nazwy, odmienne gatunki gruntu oznaczają.

Zbadaćby przytem wypadało, czyli są inne podobne wątpliwości co do nazw innych gatunków gruntów, aby gospodarze w swych wzajemnych stosunkach łatwiej się porozumiewać mogli?

5. Słyszeć się dają często podzielone zdania gospodarzy co do dobroci pługów: albowiem jedni zachwalają pługi Cugmajera, inni Zieleniewskiego, inni ruchadła itd., aby przeto w ocenianiu ich dobroci przy samem już kupnie można mieć niemylne a przynajmniej wielce prawdopodobne skazówki, posłużyćby do tego mogło rozważenie następujących pytań:

a) Na czem polega dobry kształt, dobra budowa trzósła i jego osadzenie w grządzielu? i jakie są tego powody?

b) Na czem polega podobnież, czyli jakim warunkom czynić zadość powinna dobra budowa lemiesza, i dlaczego tak być powinno?

c) Podobnież zapytania stosują się:
1) do płuży czyli ławy albo nasadu; 2) słupic; 3) odkładnicy; 4) grządziela, czepig dla pługów nakoleśnych lub bezkoleśnych; 5) kółek przodkowych dla bezkoleśnych; 6) stawidła dla bezkoleśnych.

d) Jaka wzajemna harmonia między temi wszystkiemi częściami być powinna w dobrze zbudowanym pługu i jak jej praktycznie przy kupnie pługa dociekać?

e) Z powyżej wymienionych części, które powinny ulegać zmianom stosownie do natury gruntu? i jakim zmianom ze względu na dobre wykonanie roboty, pospiech, oszczędność materyału i zmniejszenie oporu w pociągu?

II. Sekcya chowu bydła.

6. *a)* który stopień opasu bydła rogatego ze względu gospodarczego jest najkorzystniejszy?

b) Jakim sposobem pasza najlepiej się wypłaca? t. j. czy chowem? czy przezimowaniem? czyli też tuczeniem bydła?

c) Jaki wpływ kolej żelazna wywrzeć może na chów bydła?

7. Gdy dowiedzioną jest rzeczą, że odpowiednem karmieniem i pielęgnowaniem bydła rogatego od najpierwszej młodości można wyprowadzić rasę mleczną, równie też rasę opasową, okazać przeto należy, jakim sposobem postępować i jakiej karmy używać wypada w osiągnieniu tak odmiennych i zupełnie odrębnych celów, do których chów bydła rogatego skierowanym być ma?

Jak wypłacają się krowy wyrobem serów szlachetniejszych na wzór zagranicznych szwajcarskich?

Czy ceny mięsa, zastosowane do jakości, jak się to teraz we Lwowie praktykuje, wywrzeć mogą wpływ na lepszy chów bydła?

III. Sekcya chowu owiec.

8. *a)* Czy w kraju jest praktykowane utrzymywanie owiec w lecie na stajni na paszy koszonej, z wyjątkiem wypuszczania ich tylko dopiero na ściernie?

Od zniesienia pańszczyzny tak na Szląsku, Morawie jak i u nas upadł chów owiec, i ten z każdym dniem się zmniejsza. Przyczyna na Szląsku i Morawie wiadoma, gdyż z upadkiem przymusowej robocizny zniesione zostały służebności, a tem samem pobierane od gromad dziesięciny ze zbiorów roli, ubyło więc paszy, co pociągnęło za sobą niemożność utrzymania inwentarza i owiec na dawne rozmiary; ale w kraju naszym, gdy uprawa roślin pastewnych jest mniej kosztowną a upraszcza i przygotowuje, że tak powiedzieć można, porządek zasiewów rolnych; co jest powodem upadku chowu owiec, i jakim sposobem rozbudzić na nowo chęć zaprowadzenia owczarń i podniesienia chowu owiec?

b) Jakich owiec doradzać zaprowadzenie, zkąd nabywać i zakupywać matki i z jakiemi je łączyć baranami, aby najkorzystniej przyjść do owczarni najodpowiedniejszej tak co do dochodu jako i siły, to jest zdrowia owiec?

c) Czy w kraju naszym tak dla okolic górzystych jako i płaskich odpowiadają tejże samej rasy owce, lub czyby nie było korzystniej hodować w okolicach górzystych krajowe, które należałoby uszlachetniać szkockiemi, a zaś w okolicach położystszych elektoralnemi lub negretami.

9. Wzywa się gospodarzy tak prowadzących chów bydła jako i owiec, szczególniej w okolicach gdzie gorzelnie są niemożebne, aby zechcieli przesłać na przyszłe zgromadzenie wykazy szczegółowe kosztu utrzymania bydła i owiec i jak toż się odpłaciło? Wykazy te obejmować powinny: *a)* rozległość obszarów folwarku; *b)* Ile sztuk bydła lub owiec utrzymywano? *c)* Koszta zwykłe bieżące ile wynosiły? *d)* Jakie korzyści w gotowiznie przyniósł chów bydła lub owiec? *e)* Jaka część roli sprawioną została przy hodowli bydła, a jaka przy owcach?

10. Ponieważ wyrobiła się opinia, że przy chowie owiec uzyskuje się bardzo mało i nieodpowiednego każdej roli pognoju, idzie więc o wykazanie, jak owce mają być hodowane i czyliby stosowną karmą lub przez pewne obchodzenie się z owczym pognojem, nie dało się zwiększyć ilości i ulepszyć jakości owczego pognoju?

11. Wiadomo, że do r. 1840 przeważała u nas w kraju rasa elektoralna, zaś poźniej dla większego bogactwa wełny, zaczęto krzyżować negretami lub zaprowadzać negrety; pożądaną więc

rzeczą byłoby mieć sprawozdania prowadzących owczarnie rasy elektoralnej, krzyżowanej i negretów, a to z lat kilku dla porównania przychodu z tychże, tak ze sprzedaży wełny, jako i z baranów.

12. Jakie są panujące choroby u owiec i jakie sposoby zaradcze zwykle używane? — z opisem położenia miejscowości, zadawanej paszy i innych okoliczności? (D. n.)

(Mianowania.)

Wiedeń, 1. maja. Jego c. k. apost. Mość raczył odnośnie do najwyższego patentu z 5. marca r. b. mianować najłaskawiej najw. pismem własnoręcznem z 29. kwietnia r. b. dożywotnymi nadzwyczajnymi radźcami państwa:

tajnego radźcę kardynała i księcia-arcybiskupa wiédeńskiego, Otmara *Rauscher*,

tajnego radźcę i szambelana Jana Adolfa księcia *Schwarzenberg*,

jenerała jazdy Franciszka księcia *Lichtenstein*,

tajnego radźcę i szambelana Franciszka hrabię *Hartig*,

tajnego radźcę i szambelana, jenerała jazdy Franciszka hrabię *Haller-Hallerkeö*,

tajnego radźcę i szambelana Jerzego hrabię *Apponyi*,

tajnego radźcę i fml. Józefa barona *Sokcsevits*,

Dalej mianowani zostali temże najwyższem pismem własnoręcznem odnośnie do cesarskiego rozporządzenia z 5. marca r. b. §. 1. doczasowymi nadzwyczajnymi radźcami państwa:

dla królestwa Węgier:

Jan hrabia *Barkoczy*,

Józef baron *Eötvös*, wiceprezydent węgierskiej akademii umiejętności,

Mikołaj baron *Vay*,

Jerze *Majlath* (mł.)

Paweł *Somsich*,

Eugeni *Toperczer*, burmistrz z Wielkiego Waradynu;

dla królestwa czeskiego:

Henryk Jarosław hr. *Clam-Martinitz*, tajny radźca i szambelan,

Wojciech hrabia *Nostitz-Rienek*,

August Gustaw *Trenkler*, prezydent izby handlowej i rękodzielniczej w Reichenbergu;

dla królestwa lombardo-weneckiego.

Na propozycyę kongregacyi prowincyonalnych i kongregacyi centralnych: Filip hrabia *Nani-Mocenigo*, szambelan i deputowany kongregacyi prowincyonalnych w Wenecyi,

Baron Achilles *Zigno*, deputowany kongregacyi centralnej;

dla królestwa dalmatyńskiego:

Franciszek hrabia *Borelli*, prezydent towarzystwa agronomicznego w Zara;

dla królestwa Kroacyi i Slawonii:

Józef Jerzy *Strossmayer*, biskup z Diakowaru, radźca tajny,

Ambroży *Vraniczany-Dobrinovic*;

dla królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem księstwem krakowskiem:

Maurycy *Kraiński*,

Stanisław *Starowiejski-Biberstein*,

Dr. Teodor *Polański*, adwokat krajowy;

dla Arcyksięstwa austryackiego poniżej Anizy:

Józef książę *Colloredo-Mannsfeld*, szambelan,

Rudolf baron *Erggelet*;

dla Arcyksięstwa austryackiego powyżej Anizy:

Franciszek hrabia *St. Julien*;

dla księstwa salcburgskiego:

Dr. Wojciech *Edler*, opat zakonu Benedyktynów św. Piotra;

dla księstwa styryjskiego:

Franciszek *Mayer*, właściciel kopalni żelaza i węgla w Leoben;

dla księstwa Karyntyi:

Franciszek Paweł *Herbert*, dyrektor stowarzyszenia przemysłowego i rękodzielniczego;

dla księstwa karyntyjskiego:

Antoni hrabia *Auersperg*;

dla księstwa Bukowiny.

Mikołaj baron *Petrino*;

dla W. księstwa Siedmiogrodzkiego:

Andrzej baron *Schaguna*, grecko nieunicki biskup w Hermanstadzie, radźca tajny;

Mikołaj hrabia *Banffy*, radźca tajny i szambelan,

Karol *Mauger*, prezydent izby handlowej i przemysłowej w Kronsztadzie;

dla margrabstwa Morawii:

Jerzy hrabia *Stockau*,

Filip *Schöller*, właściciel fabryki;

dla księstwa śląskiego:

Dr. Franciszek *Hein*, wice-burmistrz w Opawie;

dla uksiężaconego hrabstwa Tyrolu:

Leopold hrabia *Wolkenstein-Trostenburg*, szambelan,

Franciszek *Kofler*, prezydent izby handlowej i przemysłowej w Bozen;

dla Forarlbergu:

Fidel *Wohlwend*, burmistrz w Feldkirchu;

dla margrabstwa Istryi, tudzież dla uksiężaconego hrabstwa Gorycyi i Gradyski:

Wilhelm hrabia *Pace*, podesta w Topogliano;

dla miasta Tryestu z jego okręgiem:

Konstanty baron *Reyer*, hurtownik;

dla województwa serbskiego i banatu temeskiego:

Jan baron *Nikolics*,

Alexander *Mocsonyi*.

Portugalia

Według najnowszych wiadomości z Lizbony obejmie minister finansów prowizorycznie przewodnictwo w radzie ministrów w miejsce zmarłego księcia Terceira.

Hiszpania.

(Kartelusz z Anglią. — Wiadomości bieżące.)

Gaceta ogłasza traktat zawarty między Anglią a Hiszpanią względem wzajemnego wydawania dezerterów z marynarki.

— Giełdę madrycką zniepokoiła dnia 26. kwietnia pogłoska, że posłowie marokańscy nie przywieźli z sobą dostatecznych pełnomocnictw. *Correspondencia autografa* uznaje jednak pogłoskę tę za bezzasadną. Ten sam dziennik urzędowy upewnia, że między ministrami panuje zupełna jednomyślność jak postąpić z hrabią Montemolin i jego bratem.

— Słychać że marszałek O'Donnel opuścił dnia 17. kwietnia Tetuan i wraca do stolicy.

Anglia.

(Posiedzenie z 26. kwietnia.)

Londyn, 28. kwietnia. Na przedwczorajszem posiedzeniu *izby niższej* zapytywał p. *Sheridan* sekretarza spraw zewnętrznych, czyli prawda, że użalano się na niedostateczną ochronę dla poddanych angielskich przebywających w królestwie neapolitańskiem, której słusznie spodziewać się mogli od zastępców angielskich i okrętów wojennych na stacyi tamtejszej; i czyli komendanci okrętów otrzymali instrukcyę osłaniać tych co się będą dopraszać ochronnej opieki u nich. Lord *J. Russell* odrzekł na to, że urząd spraw zagranicznych nieotrzymał żadnych skarg na niedostateczną ochronę poddanych angielskich w królestwie neapolitańskiem, lub tam gdzie powstanie wybuchło. Po przytoczeniu nazwisk okrętów znajdujących się na stacyach tamtejszych, zapewnia dalej lord Russell, że wydano niedawno instrukcyę, by dla ochrony osób i własności poddanych angielskich stał zawsze na pogotowiu jeden okręt w Palermo, a drugi w Messynie. Następnie rozpoczęto odroczoną rozprawę nad wtórem odczytaniem bilu reformy. *Black* oświadcza się przeciw zaprowadzeniu cenzu 6 L. Upewnia, że był jednym z najgorliwszych stronników bilu z roku 1832, ale tamten bil wyznaczał census na 10 L., i tym sposobem ograniczał prawo głosowania na lepiej wychowaną i majętniejszą klasę ludzi, gdy tymczasem projekt teraz przedłożony powołuje bardzo liczną klasę mieszkańców mniejwięcej niebezpieczną do grona głosujących. Zawsze jednak jest za tem by pewnej części robotników nie odmawiać prawa wotowania. P. *E. Bulwer Lytton* wywodzi skutki, jakie wywiera nizki cenzus na charakter wyborców, i jaką władzę przydziela rękodzielnictwu nad przemysłem. Następnie usiłuje wykazać, że przez ten bil liczba wyborców powiększy się nierównie bardziej, niż spodziewali się promotorowie jego. Nie ma na to żadnej rękojmi, że nowi wyborcy są uzdolnieni. Bil nadaje robotnikom wpływ przeważny nad klasą majętniejszą i oświeceńszą. *Marsh* i p. *J. Fergusson* występują przeciw bilowi, a *Denman* staje w jego obronie. P. *J. Walsh* przymawia, jak ten bil wszędzie był źle przyjęty. Bil ten zdaje się jak gdyby co innego zamierzał. Lecz do czegoż dąży właściwie? Zapewne do nowego podziału miejsc w parlamencie, do głosowania tajemnego, do zniesienia artykułów ściągających się do opłaty podatkowej, i do innych środków, któreby izbę niższą przemieniły na zgromadzenie całkiem demokratyczne. Rzecz to niesłychana, by projekt do prawa, który tak powszechnie potępiono, mógł przyjść do wtórego odczytu bez żadnej opozycyi. Zdaniem jednak jego, ten bil nieotrzyma mocy obowiązującej. Lord *J. Russell* wystawia dobry byt, jakiego kraj doznaje od roku 1832, i to go zastanawia, że żaden z mowców występujących przeciw bilowi niedowiódł, by wyliczane niebezpieczeństwa miały być wynikiem tego bilu. Również uznał i rząd dawniejszy, że stan robotników ma prawo do głosowania, zaczem sądzi, że byłoby rzeczą niebezpieczną podawać taki bil reformy, w którymby nie chciano przypuszczać klas roboczych, tego dowieść nie można by bil ten dawał uboższym klasom ludności całą przewagę w głosowaniu; owszem znajdują równowagę w innych stanach. A jeśli bil zawiera co niebezpiecznego, tedy może to być w komitecie uchylonem. Nienależy zapominać o tem, że byłoby rzeczą szkodliwą odkładać reformę parlamentarną do innej sesyi. Na propozycyę Bentinck'a odroczono znowu rozprawy.

Francya.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Broszura p. About. — Wyprawa chińska.)

Paryż, 28. kwietnia. Słychać, że Ich Mość Cesarstwo zwiedzą z początkiem przyszłego miesiąca Sabaudyę i Nissę. Aż do tego czasu pozostaną w Paryżu, a potem przeniesie się dwór do St. Cloud. Program podróży do Nissy i Sabaudyi jest już ułożony. Cesarz rozkazał swoim szambelanom, przygotować się za ośm dni do podróży.

— Rosyjski paropływ „Olof" odpłynął do Civitavecchii na usługi księżny Leuchtenberskiej, która dotąd bawiła w Rzymie, a teraz udaje się do Nissy. Owdowiała Cesarzowa rosyjska bawi jeszcze w Nissie.

— Książę Piotr Oldenburski przyjechał do Paryża.

— Wieść o bliskich odwiedzinach Wielkiego księcia Mikołaja sprawiła tu bardzo miłe wrażenie, gdyż stosunki z Rosyą przybrały znowu bardzo przyjaźny charakter. Lord Cowley miał wczoraj długą konferencyę z Cesarzem, i zdaje się, że także stosunki z Anglią zaczynają się polepszać.

— Mówią, że panowie Laity i Pietri pozostaną nawet po dokonaniu anexyi cywilnymi gubernatorami; dopiero poźniej mają stanąć prefekci na 'czele nowych departamentów.

— Do Paryża przybyło dwóch posłów wicekróla Egiptu. Słychać, że misya ich odnosi się do uregulowania egipskiej sprawy sukcesyjnej.

— *Constitutionnel* pisze:

„Niektóre dzienniki donosiły w tym tygodniu, że z główną siedzibą w Marsylii ma być utworzona nowa komenda wojskowa. Wiadomość ta nie ma żadnej podstawy.“

— *Pays* zawiera następujące oświadczenie:

„Po wielu podobnych publikacyach różnych znanych i nieznanych imion stała się obecnie broszura pana About przedmiotem politycznej obawy u pewnej części publiczności. Obawy te nie opierają się na żadnej rozsądnej podstawie. Sam charakter broszury pana About, i właściwy mu kierunek umysłowy, nie pozwalają najmniejszego przepisywać znaczenia tej broszurze, którą możnaby uważać prawie tylko za swawolną igraszkę. Wypada ubolewać, że sam szumny tytuł wystarcza, aby w opinii publicznej wywołać nadzieje lub obawy. Ludzie rozsądni muszą pojmować, że myśli rządu inne zazwyczaj przybierają formy. Należy też poczytywać broszurę pana About, za czysty utwór fantazyi, który tak, jak jest, jego jedynie jest własnością. W razie potrzeby moglibyśmy nawet uzyskać upoważnienie urzędowe powtórzyć to oświadczenie.“

— *Monitor armii* pisze o zamierzonej wyprawie na Chiny:

„Baron Gros opuścił Paryż i udał się do Marsylii zkąd na Suez odjedzie do Chin. W tym samym zamiarze opuści niebawem lord Elgin Anglię. W jego orszaku znajdować się będzie w charakterze wojskowego sekretarza poselstwa porucznik Crealok. Wszystkie wiadomości otrzymane z Chin po dzień dzisiejszy potwierdzają, że rząd chiński wzmacnia szczególniej warownie na rzece Pejho, i że w tym punkcie sprzymierzonych główny czeka opór. Do oszańcowanego za warowniami obozu nadeszły nowe posiłki, jak upewniają najnowsze doniesienia. Ze wszystkiego można się jednak spodziewać, że cała wyprawa nie potrwa długo i wypadnie świetnie. Dyplomacya poparta pomyślnością oręża wyjedna następnie trwały i korzystny pokój. W portach chińskich nie widać żadnych przygotowań wojennych. W Shangaj i Kantonie, dwóch najgłówniejszych portach chińskich, nie zapowiada nic, że nowa walka mocarstw zachodnich z państwem niebieskiem zagraża w najbliższej przeszłości.“

Włochy.

(Zawierzytelnienie posła austryackiego w Rzymie. — Doniesienia z Sycylii i Neapolu.)

Giornale di Roma donosi pod dniem 24. kwietnia:

„Jego Excelencya baron Bach, nadzwyczajny poseł Jego c. k. Apostolskiej Mości, miał już 28. września r. z. zaszczyt, doręczyć Ojcu świętemu na prywatnej audyencyi pisma wierzytelne swego Monarchy. Wczoraj w południe udawał się Jego Excelencya w towarzystwie wszystkich urzędników ambasady i obudwu audytorów Roty austryackich prałatów Nardi i Bellegarde, jako też cesarskich szambelanów, księcia Odescalchi i Conte di Gozze ze zwykłą uroczystością do Watykanu, gdzie u progu pierwszej sali oczekiwali go wszyscy członkowie szlacheckiej antykamery papieskiej i wprowadzili zaraz do apartamentów Jego Świątobliwości Papieża, a Ojciec Święty przyjmował go na uroczystej audyencyi ze wszystkiemi honorami i ceremoniami, jakie są w używaniu przy podobnych recepcyach. Po audyencyi udał się Jego Excelencya w tem samem towarzystwie z wizytą do Jego Eminencyi kardynała-ministra Antonelli, który przyjmował go również z uroczystością odpowiedną wysokiej jego godności; potem pojechał do kościoła św. Piotra dla uczczenia relikwi śś. apostołów Piotra i Pawła, ztamtąd do Jego Eminencyi kardynała Mattei, wicedziekana św. kolegium, a o godzinie pół do 3. powrócił z taką samą ceremonią do hotelu legacyi.“

— Jak donosi *Indep. belge*, wstąpi pan Crèny, były jenerał francuski, za przyzwoleniem Cesarza do armii papieskiej pod rozkazy jenerała Lamoricière.

— Ojciec Święty przyjął zastępcę ministra wojny, Monsignora Merode, do rzędu nowych prałatów domowych.

— Dzienniki neapolitańskie podają szereg proklamacyi naczelnego komendanta Messiny, jenerała Russo. Pierwsza z nich usprawiedliwia ogłoszony w mieście i okręgu stan oblężenia pojawieniem się powstańczych przeciw wojsku wymierzonych zamachów; druga nakazuje ponownie składać broń; trzecia wzywa do powrotu spokojnych mieszkańców, co w pierwszym popłochu opuścili miasto; czwarta obwieszcza, że w nocy z dnia 10. na 11. strzelano z okien i balkonów na wojsko i gdyby się to miało jeszcze raz powtórzyć, przypuści wojsko szturm do domów i winni surowej popadną karze. Piąta wreście proklamacya oznajmia, że środki surowości dotykać będą nadal tylko błąkających się w okolicy powstańców, bo ludność miejska złożyła dowody swego dobrego sposobu myślenia.

— Urzędowa *Gazeta neapolitańska* z dnia 2. potwierdza na nowo, że w całym obrębie wyspy sycylijskiej panuje spokój zupełny. Palermitańskie depesze rządu sardyńskiego z dnia 25. kwietnia donoszą to samo, nadmieniając tylko, że w mieście wybrzeżnem Marsala (na południe od Trapani) nie przywrócono jeszcze władzy królewskiej, Carini (nie Carlini), zkąd wojsko wyparło powstańców, leży po północno-zachodniej stronie od Montreale, o kilka mil od Palerma.

— Według wiadomości z Neapolu z dnia 21. b. m. znajdują się wszystkie okręta floty w przydatnym do służby stanie, rząd uwolnił zatem od dalszej służby dwa najmowane dotąd paropływy handlowe. Komunikacya telegraficzna między Neapolem a Sycylią jest już zupełnie przywrócona.

Rosya.

(Reformy w administracyi. — Lekarze azyatyccy. — Wiadomości bieżące.)

W administracyi marynarki zaprowadzono reformę, w której z wielu miar upatrują zbawienne przekształcenie biurokracyi rosyjskiej. Reforma ta zależy w zniesieniu kilku pośrednich urzędów, w przydzieleniu niektórych funkcyi władzom podrzędnym, i w zmniejszeniu liczby urzędników z równoczesnem powiększeniem osobistej odpowiedzialności we wszystkich urzędach. Zmiany takie osłabiają najprzód system kolegialny, a powtóre wkładają odpowiedzialność na organa wykonawcze, już przez to że w obec wyższej instancyi nadają im niezawiślejsze stanowisko, a potem, że oswobodzają z pod wpływu równouprawnionych wyższych doradźców.

— Książę Baryatyński, namiestnik Kaukazu przydzielony jest rozkazem dziennym z 16. b. m. do pułku Cesarza przybocznej gwardyi huzarów. — Równocześnie z hrabią Amurskim przybyli z krajów będących pod jego zarządem dwaj burjatyccy lamowie do Petersburga, by praktykować sztukę lekarską. Jeden z nich, rodem z Bursy-Nerczyńska, nazwiskiem Żultim Badmajew wyjednał sobie już pozwolenie, by pod dozorem tutejszych lekarzy składał dowody swego lekarskiego uzdolnienia w tutejszym szpitalu pracującej klasy; zamyśla także ogłosić w języku rosyjskim tybetańskie dzieła medyczne. — Dnia 17. kwietnia ruszyła kra na wielkiej Newie, i z tego powodu pozdejmowano mosty. We czwartek, dnia 19. kwietnia, o jedynastej godzinie przed południem odbył komendant fortecy petersburskiej z przestrzeganiem zwyczajnych uroczystości śród salwów z dział pierwszą po Newie przeprawę i tak rozpoczęto komunikacyę wodną. Rząd postanowił, jak słychać, port Windawę przeistoczyć w port wojenny.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Londyn, 2. maja. Na dzisiejszem nocnem posiedzeniu *izby niższej* oświadczył lord Russell, że sprawa konferencyi dla uregulowania kwestyi sabaudzkiej wprawdzie nie rozstrzygnęła się jeszcze, ale nie jest bynajmniej odroczona. Dalej oznajmił lord, że rząd układa się z Hanowerem o zniesienie ceł na Elbie. Sir *Charles Napier* proponował adres do Królowy, ponieważ rezerwa marynarki nie doszła jeszcze do takiej siły, jaką zaproponowali komisarze; straż nadbrzeżną potrzeba pomnożyć o 12.000 ludzi i zatrzymać premię za wstąpienie do służby. Lord *Clarence Paget* przemawiał przeciw temu wnioskowi i żądał odrzucenia jego; straż nadbrzeżna będzie wkrótce pomnożona, i nastąpią potrzebne ulepszenia. Na to odwołał Napier swoją mocyę.

W *izbie wyższej* wniósł lord *Lyndhurst* interpelacyę względem teraźniejszego stanu marynarki i przedstawiał, że marynarka francuska jest znaczniejsza niż angielska. Książę *Somerset* odpowiedział, że siła marynarki angielskiej jest dostateczna.

Morning-Post utrzymuje, że książę Argyll zastąpi prowizorycznie lorda Elgin, który powróci do Anglii, jak tylko Chiny przyjmą ultimatum przedłożone z terminem 30 dni.

Turyn, 1. maja. Król Wiktor Emanuel zjechał dziś do Bononii. — *Unione* donosi, że 25. i 40. francuski pułk liniowy w Rzymie gotują się już do odejścia; dwa drugie pułki wyruszą wkrótce za niemi.

Medyolan, 1. maja. *Perseveranza* wątpi, by się powiodło powstanie w Sycylii. Zbiegów sycylijskich przyjmują okręta angielskie.

Berlin, 1. maja. Na dzisiejszem posiedzeniu odrzuciła izba pierwsza resztę projektu względem podatku gruntowego i pierwszy paragraf co do podatku domowego. Minister finansów zrezygnował z dalszej debaty nad projektem. Trzeci projekt względem zniesienia wszelkich uwolnień od podatku gruntowego przyjęła izba 98 głosami przeciw 54. Dalsza dyskusya nastąpi we czwartek.

Hanower, 2. maja. Stanowa komisya wojskowa zaproponowała wczoraj odrzucić rządowy plan do obwarowania wybrzeży i odmówić żądanych na to pieniędzy.

Madryt, 1. maja. Marszałek O'Donnel przyjechał do Aranjuez.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 3. maja. Na targ dnia 30. kwietnia przypędzono 134 wołów i 8 krów, mianowicie z Rozdołu 24 sztuk, z Romanówki 6, z Bóbrki 3 stada po 8, 24 i 10 sztuk, z Dawidowa 3 stada po 20, 10 i 8 sztuk, z Kamionki 12, a z Szczerca 12 wołów i 8 krów. Z tej liczby sprzedano — jak nam donoszą — na targu 124 wołów i 8 krów na potrzeb miasta, i płacono w przecięciu za sztukę, mogącą ważyć 336 ℔ mięsa i 54 ℔ łoju, 65 zł. 28 c. w. a.

TEATR.

Dziś na scenie polskiej: **„Stary Mąż,“** komedya w 4 aktach Józ. Korzeniowskiego.

Jutro opera niemiecka: **„Die weisse Frau.“**

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 3. maja.

Hotel rosyjski: PP. Hr. Baworowski Włod., z Strusowa. — Br. Mustazza Alex., z Sadagury. — Juriewicz Stan., z Skomoroch starych. — Łodyński Stan., z Milatyna. — Witosławski Art., z Podola. — Wohlfarth Wiktor, c. k. porucznik, z Nowego Sioła.

Hotel europejski: Bal Franc., z Tuligłów.

Hotel Langa: Br. Schloysnik Teod., c. k. pułkownik, Gontard Henryk, c. k. major, i Zembery Michał, c. k. rotm., z Gródka. - Br. Stenz, c. k. major, z Żółkwi.

Hotel angielski: Torosiewicz Michał, z Peltwy.

Hotel krakowski: Friedrich Józef, c. k. kapitan, z Kołomyi. — Ohanowitz Ign., z Buczacza.

Pod kolej żelazną: Jaworski Józef, z Korzelicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 3. maja.

PP. Csillik Franc., dr. praw, do Tarnopola. — Gardy i Obst, c. k. podporucznicy, do Manasterzysk. — Jabłonowski Józef, do Dolhego. — Zawadzki Józef, do Stryja. — Sokołowski Jul., do Bortkowa. — Br. Stenz, c. k. major, do Żółkwi. — Buchta i Kuleczyński, c. k. podporucznicy, do Stryja.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 2. maja.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	327.48	+ 8 1°	76 6	południowy sł	pogoda
2. god. po poł.	326.04	+ 14 7°	47.3	połud.-zach. „	pochmurno
10. god. wiecz.	324 88	+ 9 9°	72 8	południowy „	pogoda

Kurs lwowski.

Dnia 3. maja.

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	17	6	22
Dukat cesarski	„ „	6	19	6	24
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	68	10	80
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	6	2	9
Talar pruski	„ „	1	97	2	1
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	84	23	84	73
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	68	72	25
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	79	75	80	53

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 2 maja

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po . . . wal. austr.	84	25
„ przedał „ „ 100 po	—	—
„ dawał „ „ 100	—	—
„ żądał „ „ 100	84	75
Wartość kupona od 100 złr	1	42⅓

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 3 maja

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 80.40. Metaliki po 5% za 100 zł. 70 30; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 868 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 191.50; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 113.25. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 131 50. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.26½. dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 30. kwietnia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.

	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	64 85	65 —
Z pożyczki narod. po 5%	79 60	79.80
Z r. 1851, ser. B. po 5%	97.—	98 —
Metaliki po 5%	69 60	69.80
dtto. „ 4½%	61.25	61 50
dtto. „ 4%	54 25	54.75
dtto. „ 3%	40 —	40 50
dtto. „ 2½%	34.75	35.—
dtto. „ 1%	13 80	13.90
Przez. do wylos. z r. 1834	320.—	330.-
„ 1839	123 -	123 25
„ 1854	96 —	96.25
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	15.75
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	67.—	68.-
„ „ „ 4½%	58.-	59.—
„ „ „ 4%	52.50	53.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	46.—	46.50
„ 3%	60.—	61.—
„ 2½%	57.—	58.—
„ 2¼%	52.—	52.50
„ 2%	45.—	46 —
„ 1¾%	39.—	40.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	67.—	68.—
„ 4½%	58 —	59.—
„ 4%	52.50	53.—

B. Krajów koronnych

Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.	pien.	towar.
Niższej Austryi	91.—	92.—
Węgier	72 75	73 25
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	71.25	71.75
Galicyi	71 75	72 25
Bukowiny	68 50	69 —
Siedmiogrodu	68 75	69 -
innych krajów kor.	88.—	94 —
Z klauz los. r. 1867	—.—	—.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	97.50	98.—
Wen. pożyczka z r. 1859	80.—	80 25

	pien.	towar.
Dług Tyrolu po 5%	67. -	68.—
„ „ 4%	52.—	52.50
Dług Salcburga „ 3½%	45.—	45.50
„ 3%	38.—	38.50
„ 2½%	32.—	32.50
Dług Krainy „ 2%	26.—	26.50
„ 1¾%	22.—	22.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	—.—	—.—
„ 2½% za 100 zł.	13.—	14.—
„ 2¼% za 100 zł.	—.—	—.—
„ 2% za 100 zł.	—.—	—.—
„ 1¾% za 100 zł.	—.—	—.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	858.—	860.—
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	187 60	187 80
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	572 —	574 —
Półn. kolei po 1000 zł. m. k.	1988 —	1990
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	279.—	279 50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	184 50	185.—
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	129 50	130 —
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	126.—	126 -
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	154.—	155 —
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 80 zł. (40%)	129.50	130.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	24.—	26.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	55.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	640.—	660.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—.—	—.—
z wpłatą 60 zł, (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	—.—	120.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	446.—	448.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	200.—	203.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	355.—	360.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	335.—	340.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon. 6let. po 5%	100.50	101.50
10 „ 5%	96.50	97.—
przeznacz. do los. po 5%	92.—	92 50
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	88 25	88 50
Gal. Tow. kred. po 4%	84.—	84.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92.50	93.—
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	135.50	136.—
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	94.25	94.75
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	136.50	137.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	84.—	85.-
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Lloyda za 100 zł.	91.50	92.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	102 —	102 25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	100.50	101.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	119.—	120. -
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	38. —	38.50
Esterhazego po 40 zł. m. k.	84.—	85.—
Salma „ 40 „ „	39.—	39.50
Palfiego „ 40 „ „	37.—	37.50
Clarego „ 40 „ „	37.25	37 75
St. Genois „ 40 „ „	37 50	38 —
Windischgrätza 20 zł. „	22.75	23 25
Waldsteina 20 „ „	27.25	27.75
Keglevicha 10 „ „	16.25	16.75

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	—.—	—.—
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	112.50	112.50
Berlin za 100 tal.	—.—	—.-
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	112.75	112.75
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	99 75	99.75
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	43.60
Londyn za 10 ft. szt	131 25	131.25
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	—.—	52.40
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piastr. woł.	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	— —
Dyskonto weks. Bank. nar.	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.	5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

Dukaty ces. men.	6 zł.	24$\frac{5}{10}$ c.
dtto. pełnej wagi	6 „	23$\frac{5}{10}$ „
Korona	18 „	11 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „

Kurs korony w c. k. kasach 13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Sprostowanie fałszywej pogłoski.) Ostatniemi dniami rozszerzyła się w Wiédniu pogłoska, że uwięziony w inkwizycyi dyrektor Richter dopuścił się samobójstwa, a następnie, że usiłował ratować się ucieczką. Żona uwięzionego pani Richter udała się do c. k. wiédeńskiego sądu krajowego, prosząc o potwierdzenie, lub że obie te pogłoski są zupełnie zmyślone. W tym samym zaraz dniu, w którym zaniosła prośbę, otrzymała następującą odpowiedź, którą podała do publicznej wiadomości:

„Potwierdza się niniejszem petentce, że jej uwięziony w tutejszym sądzie krajowym małżonek, p. Franciszek Richter nie usiłował ani się zabić ani też uciec. Z c. k. sądu krajowego w sprawach karnych. Wiédeń, 29. kwietnia 1860. Karol Holmschlager r. k., c. k. oficyał sądu krajowego.“

(Środek na przywrócenie słuchu.) „Journal général de l'instruction publique“ donosi, że mianowana przez francuskiego ministra publicznego oświecenia komisya z znakomitych lekarzy uznała, że kuracya panny Cléret dla przywrócenia słuchu jest bardzo skuteczna. Panna Cléret otrzymała za to nagrodę Montyon'a. Kuracya zależy na ponawianem codzień wpuszczaniu w ucho po kilka kropel eteru, przez co po krótszym lub dłuższym czasie przywraca się słuch zupełnie (zapewne jeśli organa słuchu nie są zniszczone.)

(Do statystyki.) Statystyka sądów cywilnych i komercyalnych za rok 1858, którą ogłosił francuski minister, zawiera data godne wszelkiej uwagi. Wypadki rozwodu od stołu i łoża coraz są liczniejsze. W roku 1858 wynosiła liczba procesów takich 1977, w roku 1857 - 1727; w roku 1856 było 1663; w przecięciu 1550 od 1751 do 1855, i 1000 do 1100 od roku 1841 do 1850. Z tych 1977 próśb o rozwód podanych roku 1858, wyszło 1777 od żon 200 od mężów. 1829 próśb uzasadniono zdrożnościami, cielesną obrazą i ciężką obelgą; 124 podano z powodu wiarołomstwa żon, 93 z przeniewierzenia się mężów, a 38 z powodu odniesionych przez męża lub żonę kar hańbiących.

(Zmarły w Corrientes badacz natury Bonpland), przyjaciel i towarzysz podróży Humboldta, zapisał francuskiemu ministeryum marynarki wszystkie swoje zbiory, książki i rękopisma. Minister marynarki posyłał po tę spuściznę do Paragwaju osobny okręt „Le Bisson“, który temi dniami powrócił już szczęśliwie do Francyi. Słychać jednak, że rodzina Bonplanda wytoczyła ministerstwu proces o sukcesyę.

Główny Redaktor **M. Szrzeniawa Sarlyni.**

Z c. k. galic. drukarni rządowej.